

Discussienota Instellingscollegegelden voor niet-EER studenten UT

3 mei 2010

Inleiding:

Deze nota levert een bijdrage aan de vaststelling van de instellingstarieven voor het jaar 2011-2012. Het presenteert een nieuwe aanpak voor het vaststellen van de tarieven en de uitkomsten daarvan. Het eindigt met een voorstel dat op 8 maart 2010 als CVB bespreekpunt is behandeld. Naar aanleiding daarvan ligt het voorstel nu voor in de CVB-D vergadering van 19 mei 2010. Afstemming in 3TU verband is uitgezet.

Achtergrond:

EER studenten betalen het wettelijk vastgestelde collegegeld. Voor niet-EER studenten mogen hoger en wetenschappelijke onderwijsinstellingen een eigen (eventueel gedifferentieerd) tarief vaststellen. Dit is het zogenaamde instellingscollegegeld. De basis van het huidige instellingscollegegeld van de UT wordt gevormd door de resultaten van de Werkgroep Tuition Fee onder voorzitterschap van Ton Mouthaan in 2004. Het uitgangspunt voor de berekeningen van deze werkgroep was het verlies van de inkomsten voor de UT ten gevolge van het wegvallen van de OCW bekostiging van niet EER-studenten. De instellingscollegegelden worden jaarlijks in 3TU verband besproken en (in onderlinge afstemming) vastgesteld. Op dit moment hanteert de UT de volgende instellingstarieven (2010-2011):

	Bachelor	Master
Beta (2 jaar)	5311	8818
Alfa, gamma (1 jaar)	4040	6713
ITC (MSc)	-	6200

Tabel 1: UT collegegeld per jaar 2010-2011 (Euro)

Tot en met 2008 betaalde OCW een Rijksbijdrage voor iedere student (EER en niet-EER). Vanaf het begrotingsjaar 2009 is deze bijdrage aan de instellingen echter niet meer mede afhankelijk van het aantal niet-EER studenten. In plaats daarvan keert OCW hiervoor jaarlijks een vast bedrag uit als lump sum op basis van de niet-EER aantallen van 2006. De UT gebruikt het bedrag dat zij in dit kader jaarlijks ontvangt ten behoeve van beurzen voor niet-EER studenten (UTS). De verwachting is dat dit bedrag in de komende jaren zal worden afgebouwd.

Vanwege deze verandering en de (gewenste) toename van het aantal buitenlandse studenten (zowel EER als niet-EER) aan de UT is een hernieuwde oriëntatie op de hoogte van het instellingscollegegeld noodzakelijk. Dit wordt benadrukt door de aanstaande discussie in 3 TU verband hieromtrent. TU Delft wil namelijk zo spoedig mogelijk het instellingscollegegeld verhogen (recentelijk is het bedrag van €12.500 genoemd) en zal dit inbrengen in het 3TU overleg. Het is daarom zaak dat de UT een eigen positie bepaalt ten aanzien van de wenselijke hoogte van het instellingscollegegeld, hiermee aanhakend bij de internationale trend van strategische, kostprijs gebaseerde tuition fees voor niet-EER studenten.

In deze nota staan de resultaten van een nadere analyse van de instellingscollegegeld problematiek uitgevoerd door de Dienst FEZ en de Concerndirectie S&C. Deze analyse leidt tot een voorstel waarmee de nota wordt afgesloten.

Gevolgde Aanpak

De focus in deze analyse en discussie ligt in eerste instantie op de instellingscollegegelden (dus niet-EER) voor niet bekostigd bachelor en master onderwijs. In een later stadium kan de methodiek ook in vergelijkend perspectief gebruikt worden voor de prijsstelling van de overige "UT producten" als PhD onderwijs, post-initieel UT en ITC master onderwijs. De urgentie van deze laatstgenoemden is iets minder aangezien ze buiten de huidige 3TU discussie vallen.

Bij internationale prijsstelling zijn de volgende factoren van belang:

interne factoren	Kosten	
	Doelstelling	
externe factoren	Markt	Vraag
		Concurrentie
	Omgeving	Beurzen
		Wet- en regelgeving

Tabel 2: Factoren van belang voor internationale prijsstelling

De analyse van bovengenoemde factoren vormt de basis voor een besluit over de internationale prijsstrategie en de mate van differentiatie / standaardisatie daarbinnen. Een discussie over de instellingscollegegelden zal ook moeten ingaan op deze factoren. Dit is gedaan middels de volgende stappen:

1. Vaststellen van de volledige kosten die de UT maakt voor het aanbieden van reguliere opleidingen. Daarbij maken we onderscheid tussen bachelor- vs master opleidingen en technische- vs niet-technische opleidingen. Hiertoe is op basis van bestaande interne stukken (met name over plafonnering onderzoekspremiering 2005) en met input van de faculteitscontrollers samen met FEZ een calculatiemethodiek opgezet en uitgewerkt voor 3 typen van bachelor en master opleidingen, zijnde (1) niet-technisch, (2) technisch en (3) zwaar technisch. Vervolgens zijn de uitkomsten van deze methodiek vergeleken met de uitkomsten van een interne kostencalculatie van TNW.
2. Vaststellen van de invloed van de markt en omgevingsfactoren op de bepaling van de instellingscollegegelden. Daarbij is in eerste instantie een analyse gemaakt van de instellingscollegegelden van universiteiten waarmee de UT zich wil vergelijken. Deze is vergeleken met de resultaten van een recentelijk afgerond onderzoek t.b.v. het instellingscollegegeld, uitgevoerd door TU Delft. Tevens is voor een aantal HBO instellingen het collegegeld achterhaald. Daarnaast is een ACA conferentie in Stockholm bijgewoond over de ontwikkeling van instellingscollegegelden in Europa. Tevens is aan de hand van secundaire bronnen inzicht verkregen in keuzegedrag van de studenten die we willen bereiken. Uiteindelijk is samen met International Office vastgesteld in welke mate beursprogramma's en wet- en regelgeving van invloed zijn op de hoogte van het instellingscollegegeld.
3. Vaststellen, vanuit de doelstellingen van de UT, wat wenselijke instellingscollegegelden zijn, rekening houdend met de kostenanalyse (1) en de analyse van de externe factoren (2). De bevindingen van de 2 hierboven genoemde stappen en de resultaten van de besprekingen met de S&C staf, het S&C Management Team, de RM en een bespreking in de CVB vergadering, zijn verwerkt in deze nota. De volgende stap is een bespreking in het CVB-D overleg van 19 mei 2010 en afstemming in 3 TU.

Resultaten:

Stap 1:

Uit het calculatiemodel dat samen met FEZ is ontwikkeld volgen de volgende kostprijzen voor de bachelor en master varianten van de niet-technische, technische en zwaar technische opleidingen:

	Bachelor	Master
Zwaar technisch	10454	20908
Technisch	10136	15204
Niet technisch	10900	16352

Tabel 3: resultaten kostprijscalculatie FEZ

De hierboven gepresenteerde bedragen zijn gebaseerd op de standaardkosten voor onderwijs bij een leerstoel van een technische faculteit, niet technische faculteit en een zwaar technische faculteit. Deze zijn opgesteld aan de hand van realistische ingeschatte en zoveel mogelijk geverifieerde aannames ten aanzien van de leerstoelbezetting, de werkverdeling onderwijs-onderzoek-3^e geld van de verschillende categorieën staf, de verdeling van de onderwijsinspanning over bachelor en master en de gemiddelde tijdsbesteding per EC, wederom gesplitst naar bachelor en master.

De genoemde bedragen zijn dus benaderingen, waarvan we de gevoeligheid kunnen toetsen door te variëren met (1) de verdeling tijd onderwijs en onderzoek (gegevens Hoetink, tabel 4), (2) de samenstelling standaardleerstoel (gegevens sociaal jaarverslag) en (3) de verdeling tijd onderwijs onderzoek + de samenstelling leerstoel. Hieronder staan de resultaten van deze resultaten voor deze 3 gevallen:

	Bachelor	Master
zwaar technisch	10609	21217
technisch	11662	17492
Niet technisch	10245	15367

Tabel 4: FEZ calculatie met oz tijden Hoetink

	Bachelor	Master
zwaar technisch	10117	20234
technisch	9541	14312
Niet technisch	9910	14865

Tabel 5: FEZ calculatie met pers. Gegevens Maathuis

	Bachelor	Master
zwaar technisch	10380	20761
technisch	10676	16015
Niet technisch	9467	14201

Tabel 6: FEZ calculatie met gegevens Hoetink en Maathuis

Tenslotte is vanuit het ontwikkelde model nog een calculatie gedaan op basis van reële samenstelling van de standaardleerstoel en een differentiatie van het aantal uren WP/EC (niet technisch minder dan technisch en zwaar technisch). Dat resulteert in de volgende bedragen:

	Bachelor	Master
zwaar technisch	10022	20044
technisch	8259	12388
Niet technisch	7510	11265

Tabel 7.

Bovenstaande calculaties laten zien dat de kosten van de bacheloropleiding variëren tussen de €7.500 en €11.600. De kosten van de technische en niet-technische master opleidingen blijven redelijk dicht bij elkaar liggen. In elke situatie is de kostprijs van een zwaar technische opleiding €20.000. Met de huidige tuition fees (tabel 1) zit de UT dus ongeveer op 50% van de kostprijs!

Tot een soortgelijke conclusie komt een interne kostencalculatie van TNW uitgevoerd in opdracht van Gerard van der Steenhoven. De huidige opbrengsten van een opleiding liggen daar gemiddeld 42% lager dan de kosten. De basis van de huidige opbrengsten is de rijksbijdrage ter hoogte van ongeveer het instellingscollegegeld, €5311 en €8818 voor respectievelijk de bachelor en de master opleiding. 42% bijstelling van deze bedragen leiden tot €7541 en €12521 respectievelijk.

Stap 2

Hieronder staan de instellingstarieven van collega instellingen in Nederland (universitair en HBO) en in het buitenland (ECIU). In veel gevallen betreffen het tarieven 2009-2010. Het overzicht van de Nederlandse universitaire tarieven staat in tabel 7. De meeste instellingen hebben de collegegelden voor het komende studiejaar nog niet vastgesteld, maar de bijstellingen die plaats zullen vinden zijn zonder uitzonderingen opwaarts. Gemiddeld vragen de NL collega-instellingen zonder 3 TU 6000 euro collegegeld voor een alfa bachelor en 9000 euro voor een beta bachelor. De gemiddelde prijs voor een alfa master is 10.000 euro, en voor een beta master 14000 (inclusief geneeskunde). TU Delft zet in op 8000 voor een beta Bachelor en 12500 voor een beta Master vanaf 2011-2012.

	Bachelor		Master	
	Alfa	beta	alfa	beta
UT, TUE,	4040	5311	6713	8818
TUD	4040	5311/12468	6713	8818
Unimaas (2011)	8000	-	11500	-
Wageningen	-	9250	-	9250
Leiden	4960-5280	9000-9600	13750-14650	17000-18100
Radboud	2755	2755	6125	8165-12245
VU	7000-9000	15000 (gnk)	9000-12000	15000 (gnk)
UVA	7000	20000 (gnk)	9000	20000 (gnk)
Tilburg	6450	-	10506	
Utrecht (2011)	6000	10200 (gnk)	14000	19000(gnk)
Groningen	6700	9200	7800	11200
Erasmus	5740-7500	-	2162-14500	-

Tabel 7: Universitaire instellingscollegegelden Nederland

Van de onderzochte Hogescholen hebben er 3 al de tarieven voor 2010-2011 vastgesteld. De onderlinge verschillen zijn fors. Hanze en Stenden bieden goedkope bachelors aan, maar hun master opleidingen zijn daarentegen weer relatief duur (tabel 8). Het huidige UT tarief is vergeleken met de tarieven van de Hogescholen voor een bachelor opleiding gemiddeld tot laag, terwijl de UT master tarieven in vergelijking ronduit laag zijn.

	Bachelor		Master	
	Alfa	Beta	alfa	beta
HanzeHogeschool (10-11)	3900	3900	11750-13700	-
Stenden (09-10)	3500	4250	9500-9900	-
NHTV Breda (10-11)	7295	7295	8422	8422
Saxion (10-11)	7200	7200	8900	8900

Tabel 8: Collegegeldtarieven van geselecteerde Nederlandse Hogescholen.

In Europees opzicht zijn er nog grote verschillen. Duitsland kent nauwelijks collegegelden, ook niet voor niet-EER. De tarieven bedragen slechts enkele honderden Euro's per semester en worden per Bundesland vastgesteld. Naar verwachting gaat hierin binnenkort niet veel veranderen. Scandinavië en met name Zweden gaat snel over op volledige kostprijs basering. In situaties vergelijkbaar met UT (zie tabel 9, zonder Southern Federal) wordt voor een alfa bachelor gemiddeld 10000 Euro gevraagd en voor een beta bachelor 12000 Euro. Het gemiddelde tarief voor een alfa Master is €10000 en voor een beta master €13500. Wederom zijn de huidige tarieven van de UT relatief laag.

	Bachelor		Master	
	Alfa	Beta	alfa	beta
Swinburn	9625	12260	11330	13000
Sheffield	9830	12750	10275	12750
Southern Federal	2556	1626	2789	2092
Aalborg	6950	6950	13300	13300
Queensland	11000-16000		8300-10600	
Newcastle	10100	13450	14340	14400
Strathclyde	10790	13850	10790	13850

Tabel 9: Collegegeldtarieven ECIU partners

Tot slot staan hieronder de collegegeld bedragen van top universiteiten waarmee de UT zich wil (en ten dele soms al kan) vergelijken. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de genoemde instellingen een erg uitgebreid beursensysteem aanbieden ter dekking van een deel van de kosten. In bijlage A worden daarnaast nog de collegegeldtarieven gepresenteerd die onderdeel uitmaken van de analyse van TU Delft.

	Bachelor		Master	
MIT	27500		27500	
Berkeley	24230		19380	
Stanford	27754		27754	

Tabel 10: Collegegeldtarieven TOP-instellingen

Invloed van Wet en regelgeving / Internationale beursverstrekking

Internationale beursverstrekkers doen meestal geen uitspraken over wenselijk hoogtes van het collegegeld. De hoogte van de beurs is het bedrag benodigd voor het collegegeld aangevuld met een vast bedrag ter dekking van de kosten voor levensonderhoud, visum, reizen en huisvesting. In een enkel geval wordt er wel een maximum gesteld, maar dit maximum ligt doorgaans hoog (bijvoorbeeld €30000). Wel is het zo dat verstrekkers als NFP beursen verstrekken onder de aanname dat de collegegelden gedurende een aantal jaren niet worden bijgesteld.

IO ziet ruimte het collegegeld substantieel te verhogen (zeker naar €12000) en vindt het wenselijk tevens een afspraak te maken voor opeenvolgende verhogingen in de 3 aansluitende jaren. Daarnaast is IO voorstander van een gedifferentieerd beleid (de WHW staat dit toe) gekoppeld aan de doellanden, teneinde in staat te zijn matching-afspraken te maken met beursverstrekkende instanties. Zonder deze differentiatie is er te weinig onderhandelingsruimte. De ruimte binnen het beursfonds voor matching is te beperkt en zal naar verwachting op korte termijn niet substantieel groeien.

Keuzegedrag van de studenten

Kwaliteit (reputatie) en prijs zijn de belangrijkste criteria die de studiekeuze van de studenten bepalen. Daarbij worden beide criteria samenhangend beoordeeld. Een hoge kwaliteit rechtvaardigt een hogere prijs en een lage prijs wordt geassocieerd met een lage kwaliteit. Studenten willen betalen voor kwaliteit, maar meet kwaliteit af aan o.a. de ranking positie van de Universiteit. Deze moet de prijs rechtvaardigen. Daarnaast is de consequentie van een hogere prijs dat studenten hogere eisen gaan stellen aan de organisatie, vooral in termen van klantgerichtheid. Hoge prijzen resulteren in hoge verwachtingen.

De International Student Barometer laat zien dat studenten hoge verwachtingen hebben van de kwaliteit van het UT onderwijs. Dit rechtvaardigt een hogere prijs, ware het niet dat de ISB tevens laat zien dat we nog niet voldoen aan de hoge verwachtingen van de studenten op dit terrein. De internationale studenten van de UT zijn overigens wel het meest tevreden over hun instelling in vergelijking met de internationale studenten van de andere instellingen in Nederland.

Opgemerkt moet worden dat voor een student de tuition slechts een deel van de totale kosten bedragen. Het gaat om de totale kosten, inclusief aanvullende financiële verplichtingen en de kosten van levensonderhoud en huisvesting. West Europa is de duurste bestemming voor een academische studie. Nederland is niet een van de duurste landen en Enschede is binnen Nederland weer goedkoop.

Daarnaast is het investeren in een opleiding een investering voor de toekomst. Studies die goed aansluiten op de arbeidsmarkt en studenten een goede kans geven op een goede baan, rechtvaardigen een hogere investering. Duidelijkheid ten aanzien van de hoogte van de investering en duidelijkheid ten aanzien van de kansen op de arbeidsmarkt zijn daarom essentieel.

Concluderend kan ten aanzien van het keuzegedrag van studenten worden gesteld dat prijs en kwaliteit in samenhang moeten worden gezien. Er dient duidelijkheid te zijn over de kosten en de verwachtingen van de studenten in termen van moeten duidelijk worden gemanaged.

Voorstel / Discussie

Stap 3

Bovenstaande resultaten zijn besproken in de S&C stafvergadering, het S&C Management team en het werkoverleg met de Rector. Op basis daarvan ligt het volgende voorstel met betrekking tot de instellingstarieven 2011-2012 nu voor:

1. De UT neemt dit voorjaar een besluit tot substantiële verhoging van de collegegeld tarieven voor niet EER studenten met ingang van studiejaar 2011-2012.
2. Uit bedrijfseconomische overwegingen en interne overwegingen (motiveren faculteiten) is het kostendekkend werken zeer gewenst. Rekening houdend met de kosten en de markt- en omgevingsfactoren worden de volgende richtbedragen voorgesteld, waarbij het onderscheid technisch en niet technisch wordt gehandhaafd:

	Bachelor	Master
Technisch	8500	12500
Niet technisch	7500	11000

3. De feitelijke bedragen worden afgestemd in 3TU verband waarbij het uitgangspunt van de UT is dat de richtbedragen het minimum aangeven en dat de voorkeur is om in 3TU verband eensluidende tarieven vast te stellen.
4. In combinatie met het vaststellen van nieuwe collegegeldtarieven wenst de UT in 3TU verband tevens een besluit te nemen over een jaarlijkse aanpassing voor de komende 3 jaren. Daarbij gaat het om ordegroottes van €500-€1000 per jaar.
5. Teneinde tegemoet te kunnen komen aan de specifieke situatie van verschillende opleidingen, studentengroepen en beursverstrekkers formuleert de UT een differentiatiebeleid in aanvulling op de nieuw vastgestelde instellingstarieven.
6. Gezien de onduidelijkheid die nu nog bestaat over de bekostiging en de tarieven die de Nederlandse instellingen gaan hanteren vanaf 2011-2012 voor EER bachelor studenten die reeds een bachelor graad hebben en EER master studenten die reeds een master graad hebben wordt hierover nu nog geen uitspraak gedaan.

Hoe gaat de procedure verder?

Na bespreking in het CvB-D overleg van 19 mei 2010 zal het voorstel in juni worden voorgelegd ter advisering aan de Uraad. Parallel daaraan wordt het stuk gebruikt in de afstemmingsdiscussie 3TU. Daarbij gaat het dan om de hoogte van de collegegelden vanaf het studiejaar 2011-2012.

Uiteindelijk zal het CvB het collegegeld 2011-2012 moeten vaststellen voor juli 2010.

Het tijdsplan tot aan vaststelling instellingscollegegelden 2011-2012 is als volgt:

Overleg	Bespreking	Aanleveren stukken
CVB-D	Mei 2010	-
3TU	Voorjaar 2010	-
URaad	Verzoek tot Advies 23 juni 2010	1 juni 2010
CVB	5 juli 2010 vaststelling	
RESULTAAT: vastgesteld instellingscollegegeld 2011-2012		

Bijlage A: Collegegeldtarieven peers THES-engineering 2009. (bron TU Delft)

Om meerdere redenen is het lastig collegegelden tussen verschillende instellingen te vergelijken.

Allereerst worden tarieven vaak weggestopt. Zelden zijn de kosten transparant, vaak zijn er nog extra kosten doordat bijvoorbeeld sommige colleges binnen ene universiteit nog apart extra tarieven vragen. Ook zitten in sommige posten verzekeringen verwerkt. De kosten van levensonderhoud in de diverse situaties zijn nauwelijks te vergelijken. Bovendien: Daar waar Nederlandse technische universiteiten een tweejarige Masteropleiding hanteren, duren veel concurrerende opleidingen slechts een enkel jaar.

Wanneer wereldwijd naar collegegeldtarieven wordt gekeken zijn er verschillende klassen te onderscheiden. Instellingen in de US en UK hanteren de hoogste tarieven. Ook Australië en in mindere mate Canada behoren tot de top, waarbij de laatste met vier universiteiten ook goed scoort in de THES rankings. De rest van de wereld en overig Europa volgt op afstand. Tot nog toe volgde TU Delft kort op de UK qua tarieven.

Met een tarief boven de 10.000 Euro treedt de TU Delft toe tot de categorie van tarieven die ook de topinstellingen in UK en USA hanteren. Hieronder verschillende staatjes van tarieven waarbij naast de instelling de rang in THES Engineering 2009 is opgenomen. Om de tarieven goed met de beoogde TU Delft tarieven te kunnen vergelijken is in de rechter kolom het totale collegegeld voor een gehele MSc-opleiding opgenomen, en dus niet per jaar.

USA		
Positie in THES	Universiteit	Collegegeldtarief volledige MSc opleiding
1	Massachusetts Institute of Technology	28.086
2	University of California, BERKELEY	19.601
3	STANFORD University	24.038
5	California Institute of Technology	27.057
9	CARNEGIE MELLON University	31.074
12	GEORGIA Institute of Technology	26.592
18	University of California, Los Angeles	17.887
22	HARVARD University	26.237
23	PRINCETON University	27.412
24	CORNELL University	29.539
25	University of Illinois	20.923
UK		
Positie in THES	Universiteit	Collegegeldtarief volledige MSc opleiding
4	University of CAMBRIDGE	18.596
6	IMPERIAL College London	23.241
11	University of OXFORD	18.228
Canada		
Positie in THES	Universiteit	Collegegeldtarief volledige MSc opleiding
8	University of TORONTO	10.910
17	University of BRITISH COLUMBIA	15.776
20	McGill University	11.476
27	University of WATERLOO	13.341
Australia		
Positie in THES	Universiteit	Collegegeldtarief volledige MSc opleiding
29	University of MELBOURNE	22.166
33	University of NEW SOUTH WALES	18.872